

Η παρακολούθηση της ταινίας για τον Καζαντζίδη, αποτελεί για μένα ένα υπέροχο δώρο. Δεν έχω κάποια ικανότητα να κρίνω στα σοβαρά ούτε το μουσικό έργο του Στέλιου, ούτε την κινηματογραφική αρτιότητα της δουλειάς του σκηνοθέτη. Αυτή η συζήτηση έχει μικρή σημασία στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Ο Καζαντζίδης ήταν ένα μοναδικό και αξεπέραστο κοινωνικό και πολιτικό (και όχι μόνο καλλιτεχνικό) φαινόμενο που ελάχιστοι τίμησαν και ανέδειξαν, ακόμη και εντός της αριστεράς. Εντάξει, ήταν η φωνή του μαγική, αλλά δεν ξέρω αν ήταν η μοναδική της εποχής. Τραγούδησε λαϊκά τραγούδια διαμάντια, αλλά υπήρξαν και άλλα εξίσου καλά ή και καλύτερα. Δεν είναι αυτό...

Ο Στέλιος ήταν **γέννημα και θρέμμα των ανθρώπων του κόπου**, της αγωνίας και εκείνης της συγκεκριμένης τιμιότητας των εργατικών και φτωχών οικογενειών που κερδίζουν την ζωή τους με τη δουλειά τους, το αίμα τους, τον ιδρώτα τους.

Ο Στέλιος είχε άπειρη δυνατότητα να αφήσει πίσω αυτόν τον κόσμο, αλλά δεν το έκανε ποτέ. Αντίθετα, τον όρισαν απόλυτα οι έγνοιες και οι αξίες του κόσμου που τον γέννησε. Ακόμη και αυτός ο έντονος (και ακατανόητος για πολλούς) δεσμός με τη μητέρα του, έχει και αυτό το υπόβαθρο. Ο εργατικός και λαϊκός κόσμος έχει ένστικτο και σοφία: δεν τον άγγιξαν μόνο οι στίχοι για τη **φτώχεια και την ξενιτιά**. Τον άγγιξε η απίστευτη ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ του Στέλιου, ο οποίος με το **λυγμό της υπέροχης φωνής του** και όχι μόνο με τις γενναίες πράξεις του, αποδείκνυε πως δεν ήταν λαϊκός διασκεδαστής αλλά ιδιόμορφη, δυνατή, συχνά πρωτογονική, αλλά πολύ καθάρια φωνή και κραυγή αυτού του κόσμου των από κάτω.

Η ταινία **δεν εξιδανικεύει** τον Καζαντζίδη και πολύ καλά κάνει. Τον παριστάνει ατόφιο, με λάθη, υπερβολές, χοντράδες, αφέλειες, αλλά τελικά αναδεικνύει, με όποιες ατέλειες, το φαινόμενο Καζαντζίδη.

Ο εργατικός και λαϊκός κόσμος, αυτοί που κάνουν κυριολεκτικά το σκατό τους παξιμάδι για να ζήσουν, αυτοί που δεν έχουν δεδομένο ότι θα γεμίσει η κατσαρόλα και θα ζήσουν τα παιδιά, δεν αποτελούνται ούτε από Αγίους ούτε από Παρθένας. Παρότι δεν υπάρχουν ξέχωρα και ανεπηρέαστα από τις εκάστοτε κυρίαρχες συντηρητικές αξίες του ωφελισμού, του εγωισμού /ατομισμού, του κέρδους, της επιβολής, της βίας κλπ, έχουν σχέση μέρας και νύχτας με τον αστικό και μεσοαστικό κόσμο. Στους κύκλους του δεύτερου κόσμου, γνωρίζουν το "ορθό" στην έκφραση και συμπεριφορά και πασχίζουν να το επιδείξουν υποκριτικά. Φυσικά, την ίδια στιγμή, στους βασικούς κανόνες της οικονομικής και κοινωνικής ζωής βιάζουν κάθε τι το ανθρώπινο, δίκαιο και αληθινό. Μεταξύ τους, γνωρίζουν μόνο την αξία που έχουν οι κοινοπραξίες, τα νιτερέσα, οι γάμοι συμφέροντος, τα πολιτικά κουμπαριλίκια με την οκά ή τον τόνο και άλλα ψεύτικα και άψυχα.

Οι φτωχοί και εργαζόμενοι άνθρωποι, αυτοί που δε ζουν σε βάρος και με τη δουλειά άλλων, δεν είναι ίσως πάντα καλοί στο να δείξουν “ορθότητα” και καλούς τρόπους. Πονούν όμως πραγματικά, χαίρονται υπέροχα, ερωτεύονται μοναδικά, παθιάζονται συλλογικά. Στις σχέσεις μεταξύ τους δημιουργούν, νιώθουν βαθιά και έχουν ανάγκη την αλληλεγγύη. Για αυτό και το τραγούδι στους αιώνες των αιώνων, εκείνο που επιβιώνει αθάνατο, είναι τελικά πάντα το **ΛΑΪΚΟ τραγούδι** και αυτό **ανεξάρτητα από τις μορφές και φόρμες του, τη χώρα, το λαό και την ήπειρο που το γεννά**. Φυσικά αυτά δε συμβαίνουν με όλους τους ανθρώπους της εργασίας και της φτώχειας, πολλοί και πολλές, κινούνται στη λάσπη της υποταγής και της μιζέριας, αλλά η ουσία είναι ότι το ωραίο και το αληθινό, μόνο μέσα σε τάσεις, όψεις και (πολιτικές και καλλιτεχνικές) πρωτοπορίες αυτού του κόσμου μπορεί να ανθίσει. Και αυτή είναι η δουλειά της κομμουνιστικής αριστεράς. Όχι η ελιτίστικη, αλαζονική θεώρηση και στάση απέναντι στο εργατικό και λαϊκό στοιχείο του κοινωνικού πολιτισμού.